

P9_TA(2023)0076

Odpowiedni dochód minimalny zapewniający aktywne włączenie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (2022/2840(RSP))

(C/2023/400)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 4, 9, 14, 19, 151 i 153 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych i powiązany plan działania,
- uwzględniając deklarację z Porto,
- uwzględniając Europejską kartę społeczną Rady Europy,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet przyjętą w 1979 r.,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r., którą potwierdzono podczas światowej konferencji poświęconej prawom człowieka w 1993 r., a zwłaszcza uwzględniając jej art. 3, 16, 18, 23, 25, 26, 27 oraz 29,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych Organizacji Narodów Zjednoczonych z 1966 r.,
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju określone przez ONZ w 2015 r., zwłaszcza cele 1 i 10,
- uwzględniając konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 26 i 131 dotyczące ustalania płac minimalnych oraz nr 29 i 105 dotyczące zniesienia pracy przymusowej,
- uwzględniając art. 34, 35 i 36 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”), które wyraźnie określają prawo do zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej, wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego oraz dostępu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym,
- uwzględniając zalecenie Rady z 24 czerwca 1992 r. w sprawie wspólnych kryteriów dotyczących wystarczających środków i pomocy społecznej w systemach ochrony socjalnej⁽¹⁾,
- uwzględniając zalecenie Rady z 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 20 października 2010 r. w sprawie roli dochodu minimalnego w walce z ubóstwem i w promowaniu społeczeństwa integracyjnego w Europie⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 24 października 2017 r. w sprawie strategii politycznych na rzecz zagwarantowania dochodu minimalnego jako narzędzia walki z ubóstwem⁽⁴⁾,
- uwzględniając pytania do Rady i Komisji w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (O-000050/2022 – B9-0008/2023 and O-000051/2022 – B9-0009/2023),
- uwzględniając art. 136 ust. 5 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- uwzględniając projekt rezolucji Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

⁽¹⁾ Dz.U. L 245 z 26.8.1992, s. 46

⁽²⁾ Dz.U. C 41 z 3.2.2023, s. 1

⁽³⁾ Dz.U. C 70 E z 8.3.2012, s. 8

⁽⁴⁾ Dz.U. C 346 z 27.9.2018, s. 156

- A. mając na uwadze, że w 2021 r. 95,4 mln osób w UE, czyli 21,7 % jej ludności, było zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym ⁽⁵⁾; mając na uwadze, że ubóstwo i wykluczenie społeczne są kwestiami podlegającymi indywidualnej i zbiorowej odpowiedzialności społecznej; mając na uwadze, że obecny kryzys, na który składają się powiązane ze sobą czynniki, w tym pandemia COVID-19 i jej skutki, rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i zmiana klimatu, spowodował, że ludzie ponoszą wyższe koszty życia, a wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wzrósł; mając na uwadze, że w sprawozdaniu Banku Światowego oszacowano, iż do 2030 r. w wyniku zmiany klimatu dodatkowych 68–135 mln osób na całym świecie może popaść w ubóstwo ⁽⁶⁾;
- B. mając na uwadze, że wsparcie dochodu minimalnego jest świadczeniem nieskładkowym zapewnianym osobom pozbawionym wystarczających zasobów i spełniającym krajowe kryteria kwalifikowalności oraz że powinno być uznawane za integralną część kompleksowego systemu ochrony socjalnej opartego na prawach; mając na uwadze, że systemy dochodu minimalnego definiuje się jako świadczenia i usługi stanowiące łączne zabezpieczenie dla osób, którym, niezależnie od tego, czy są zatrudnione, czy nie, brakowałooby w przeciwnym przypadku wystarczających środków finansowych, aby zapewnić godne życie sobie i osobom pozostającym na ich utrzymaniu ⁽⁷⁾;
- C. mając na uwadze, że ubóstwo i wykluczenie społeczne to wieloaspektowe koncepcje, którymi należy się zatem zająć za pomocą całościowego i dynamicznego podejścia obejmującego środki zapewniające dostęp do towarów i usług wspierających, takich jak edukacja, szkolenia i rozwój umiejętności; mając na uwadze, że takie podejście powinno koncentrować się na jednostkach i ich sytuacji oraz stanowić część skutecznej strategii przeciwdziałania ubóstwu; mając na uwadze, że odpowiednio finansowane i dysponujące odpowiednimi zasobami systemy dochodu minimalnego stanowią ważny i skuteczny sposób na przezwyciężenie ubóstwa i promowanie włączenia społecznego; mając na uwadze, że stygmatyzacja społeczna związana z brakiem zasobów przyczynia się do poczucia wstydu, które może przysłańać prawdziwą skalę ubóstwa w społeczeństwie;
- D. mając na uwadze, że Eurostat definiuje wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jako liczbę osób, które są zagrożone ubóstwem, znajdują się w sytuacji poważnej deprivacji materialnej i społecznej lub żyją w gospodarstwach domowych, w których poziom zatrudnienia jest marginalny;
- E. mając na uwadze, że w ciągu ostatnich pięciu lat różnica w ubóstwie ze względu na płeć zwiększyła się, ponieważ w porównaniu z mężczyznami kobiety są w coraz większym stopniu nieproporcjonalnie dotknięte ubóstwem i ryzykiem wykluczenia społecznego, w szczególności kobiety starsze, kobiety z niepełnosprawnościami, kobiety romskie, kobiety doświadczające dyskryminacji krzyżowej oraz gospodarstwa domowe prowadzone przez samotne matki; mając na uwadze, że środki izolacji związane z COVID-19 miały nieproporcjonalnie duży wpływ na kobiety i osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, zwłaszcza pod względem większego obciążenia nieformalną pracą opiekuńczą z powodu ograniczonego dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji i innych usług społecznych; mając na uwadze, że nierówny podział obowiązków w zakresie nieodpłatnej opieki i pracy w gospodarstwie domowym między mężczyznami i kobietami jest głównym czynnikiem determinującym to, czy kobiety podejmą i utrzymają zatrudnienie, w jakich sektorach i zawodach pracują, ile godzin spędzają w płatnej pracy, a także jaka jest jakość zajmowanych przez nie miejsc pracy; mając na uwadze, że 80 % usług opieki długoterminowej w Europie zapewniają nieformalni opiekunowie i że są oni bardziej narażeni na ubóstwo i wykluczenie społeczne, ponieważ 42 % niepracujących opiekunów znajduje się w najniższym kwartylu dochodów, a 59 % niepracujących opiekunów z trudem wiąże koniec z końcem ⁽⁸⁾;
- F. mając na uwadze, że w 2020 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wśród osób młodych w wieku 15–29 lat wynosił w UE 25,4 %, co odpowiada około 18,1 mln osób;
- G. mając na uwadze, że około 35 % ludności UE w wieku produkcyjnym zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem może nie przysługiwać krajowy dochód minimalny ani żadne inne świadczenie społeczne ⁽⁹⁾; mając na uwadze, że 20 % osób bezrobotnych zagrożonych ubóstwem w UE nie kwalifikuje się do otrzymania jakiegokolwiek wsparcia dochodu; mając na uwadze, że szacuje się, iż 30–50 % uprawnionej ludności nie wykorzystuje prawa do świadczeń z systemów dochodu minimalnego ⁽¹⁰⁾; mając na uwadze, że występują duże różnice między systemami świadczeń w poszczególnych państwach członkowskich; mając na uwadze, że w 2016 r. większość systemów dochodu minimalnego w państwach członkowskich była wystarczająca do zagwarantowania każdemu godnego poziomu życia ⁽¹¹⁾; mając na uwadze, że zapewnienie odpowiedniego wsparcia dochodu minimalnego jako narzędzia do walki z ubóstwem nie tylko zwiększa spójność społeczną, ale również stanowi inwestycję w ludzi i gospodarkę, ponieważ przyczynia się do zwiększenia popytu wewnętrznego;

⁽⁵⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211015-1>

⁽⁶⁾ <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2020/10/07/global-action-urgently-needed-to-halt-historic-threats-to-poverty-reduction>

⁽⁷⁾ <https://www.caritas.eu/minimum-income-schemes-to-ensure-dignity-for-all>

⁽⁸⁾ https://eurocarers.org/wp-content/uploads/2018/09/Eurocarers-Needs_final.pdf

⁽⁹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1092>

⁽¹⁰⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1092>

⁽¹¹⁾ <https://www.eapn.eu/wp-content/uploads/2016/03/2016-ESPN-report-minimum-income.pdf>, s. 22.

- H. mając na uwadze, że zmiana klimatu w nieproporcjonalnie dużej mierze dotyka najuboższe gospodarstwa domowe oraz te o niskich i średnich dochodach, gdyż ekstremalne warunki pogodowe przyczyniają się do inflacji w różnych sektorach, takich jak energetyka, żywność („heatflation”, czyli wzrost cen spowodowany ekstremalnymi upałami⁽¹²⁾), odzież i elektronika, przynoszą szkody w mieszkalnictwie w wyniku pożarów środowiskowych i powodzi oraz mają wpływ na zdrowie; mając na uwadze, że Europa nadal odbudowuje się po pandemii COVID-19 i stoi w obliczu wzrostu kosztów życia w wyniku wysokiej inflacji⁽¹³⁾, zwłaszcza na rynkach żywności, towarów i energii, a inflację tę nasiliła jeszcze rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie; mając na uwadze, że według wstępnych ustaleń zawartych w analizie Eurofound większość zgłoszonych środków politycznych mających na celu złagodzenie skutków gwałtownego wzrostu cen energii i rosnącej inflacji to tymczasowe środki doraźne⁽¹⁴⁾; mając na uwadze, że istnieje większe prawdopodobieństwo, iż środki skierowane do słabszych grup społecznych przyjmą formę ogólnego wsparcia finansowego; mając na uwadze, że w 2020 r. ubóstwo energetyczne pozostawało w UE poważnym wyzwaniem dla około 35 mln obywateli Unii, czyli około 8 % ludności UE⁽¹⁵⁾;
- I. mając na uwadze, że obecna sytuacja nadzwyczajna wymaga promowania krajowych systemów dochodu minimalnego zapewniających wszystkim osobom spełniającym określone kryteria kwalifikacyjne godną jakość życia, przy jednoczesnym podnoszeniu kwalifikacji osób wykluczonych z rynku pracy oraz zagwarantowaniu równych szans i poszanowania praw podstawowych;
- J. mając na uwadze, że zasady 12 i 13 Europejskiej karty społecznej stanowią odpowiednio, że „wszyscy pracownicy i osoby pozostające na ich utrzymaniu mają prawo do zabezpieczenia społecznego” oraz że „każdy nie mający wystarczających zasobów ma prawo do pomocy społecznej i medycznej”⁽¹⁶⁾; mając na uwadze, że art. 34 ust. 3 Karty uznaje prawo do pomocy społecznej i mieszkaniowej w celu zapewnienia godnej egzystencji wszystkim osobom pozbawionym wystarczających środków;
- K. mając na uwadze, że zgodnie z zasadą 3 Europejskiego filaru praw socjalnych „każdy ma prawo do równego traktowania i równych szans w dziedzinie zatrudnienia, ochrony socjalnej, edukacji, a także dostępu do towarów i usług dostępnych dla społeczeństwa”, zasada 4 przewiduje, że „każdy ma prawo do terminowego i dostosowanego do potrzeb wsparcia na rzecz poprawy perspektyw zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek”, a zasada 14 stanowi, że „każdy, kto nie dysponuje wystarczającymi środkami, ma prawo do odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego godne życie na wszystkich jego etapach oraz skuteczny dostęp do towarów i usług wspierających”, a także mając na uwadze, że w przypadku osób zdolnych do pracy „świadczenia związane z dochodem minimalnym powinny być powiązane z zachętami do (ponownego) włączenia się do rynku pracy”;
- L. mając na uwadze, że Rada wyznaczyła główne cele na 2030 r. w obszarach ubóstwa, zatrudnienia i umiejętności, a jednym z tych celów jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o co najmniej 15 mln do 2030 r. w porównaniu z 2019 r.;
- M. mając na uwadze, że obecnie we wszystkich państwach członkowskich istnieją różne rodzaje systemów dochodu minimalnego, ale ich wpływ na pozytywną konwergencję czy ograniczanie ubóstwa nie jest wystarczający⁽¹⁷⁾; mając na uwadze, że każdy kraj europejski ustalił swoje systemy na poziomie poniżej progu zagrożenia ubóstwem, a niektóre z tych systemów są nawet ustalone poniżej 20 % progu zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, co w praktyce oznacza, że osoby otrzymujące dochód minimalny nie mają wystarczających środków, by związać koniec z końcem; mając na uwadze, że państwa członkowskie poczyniły nierównomierne postępy w zapewnianiu adekwatności, zasięgu i upowszechnienia systemów dochodu minimalnego, a także we wdrażaniu środków aktywizacji rynku pracy i środków zapewniających dostęp do innych towarów i usług wspomagających; mając na uwadze, że wskaźniki wykorzystania świadczeń są niskie⁽¹⁸⁾ i brakuje koordynacji między wsparciem dochodu, aktywną polityką rynku pracy i usługami społecznymi; mając na uwadze, że krajowe systemy dochodu minimalnego są częścią szerszych systemów zabezpieczenia społecznego i należy to uwzględnić przy ocenie ich skuteczności;
- N. mając na uwadze, że mechanizmy koordynacji polityki stosowane w ciągu ostatnich 30 lat, takie jak zalecenie Rady z 24 czerwca 1992 r. w sprawie wspólnych kryteriów odnoszących się do wystarczających zasobów i świadczeń w systemach zabezpieczenia społecznego, wzmocnione zaleceniem Komisji z 3 października 2008 r. w sprawie aktywnej integracji osób wykluczonych z rynku pracy⁽¹⁹⁾, nie okazały się wystarczająco skuteczne, by sprostać

⁽¹²⁾ <https://foodinstitute.com/focus/analysis-how-heatflation-is-heating-up-food-prices/>

⁽¹³⁾ https://ipes-food.org/_img/upload/files/AnotherPerfectStorm.pdf

⁽¹⁴⁾ <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2022/first-responses-to-cushion-the-impact-of-inflation-on-citizens>

⁽¹⁵⁾ <https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-consumer-rights/energy-poverty-eu> oraz <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20211105-1>

⁽¹⁶⁾ <https://rm.coe.int/europejska-karta-spooleczna/16808b638>, s. 6.

⁽¹⁷⁾ Wniosek Komisji z 28 września 2022 r. dotyczący zalecenia Rady w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (COM(2022)0490) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji z tego samego dnia (SWD(2022)0313).

⁽¹⁸⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&furtherNews=yes&newsId=10417#navItem-relatedDocuments>, s. 4.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. L 307 z 18.11.2008, s. 11

zidentyfikowanym wyzwaniom oraz faktycznie w zintegrowany i zrównoważony sposób ograniczyć wykluczenie społeczne i ubóstwo; mając na uwadze, że w ostatnich latach większość państw członkowskich podjęła kroki w celu udoskonalenia swoich systemów dochodu minimalnego w połączeniu z innymi środkami polityki społecznej, jednak działania te nie były wystarczające, aby sprostać zidentyfikowanym wyzwaniom; mając na uwadze, że reformy na szczeblu krajowym nie były wystarczająco kompleksowe, a ich wdrażanie często się opóźniało; mając na uwadze, że dowody wskazują na wzrost nierówności dochodowych w kilku państwach członkowskich w ostatnich dziesięcioleciach, a wykluczenie społeczne pozostaje poważnym wyzwaniem;

- O. mając na uwadze, że kobiety, gospodarstwa domowe osób samotnie wychowujących dzieci, osoby z niepełnosprawnościami lub cierpiące na choroby przewlekłe, Romowie żyjący w osiedlach, osoby ze środowisk migracyjnych lub mniejszościowych, osoby młode i starsze, osoby bezdomne, społeczność LGBTIQ+, bezrobotni, a także osoby próbujące powrócić na rynek pracy po długiej nieobecności to osoby najbardziej dotknięte lub zagrożone ubóstwem; mając na uwadze, że zagrożenie ubóstwem jest również większe w przypadku pracowników pozostających w nietypowym stosunku pracy; mając na uwadze, że młodzi ludzie często nie mają dostępu do zasiłku dla bezrobotnych z powodu niespełniania wymogów dotyczących minimalnych okresów składkowych; mając na uwadze, że dyskryminujące wymogi dotyczące minimalnego wieku pozbawiają młodych ludzi również świadczeń zapewniających dochód minimalny; mając na uwadze, że zmniejszenie długotrwałego bezrobocia może odegrać kluczową rolę w skutecznym zwalczaniu ubóstwa; mając na uwadze, że w swoim zaleceniu z 30 stycznia 2023 r. Rada uznaje, za pośrednictwem wniosku Komisji, że rozwiązania ułatwiające otrzymywanie wsparcia dochodu przez poszczególnych członków gospodarstwa domowego mogą przyczynić się do niezależności ekonomicznej i bezpieczeństwa dochodowego kobiet i młodych dorosłych;
- P. mając na uwadze, że w porównaniu z osobami pełnosprawnymi, jest bardziej prawdopodobne, że osoby z niepełnosprawnościami żyją lub są narażone na życie w ubóstwie z powodu barier społecznych, takich jak dyskryminacja, ograniczony dostęp do edukacji i zatrudnienia oraz brak włączenia społecznego; mając na uwadze, że w 2021 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wśród osób z niepełnosprawnościami w UE wyniósł 29,7 % w porównaniu z 18,8 % w przypadku reszty społeczeństwa⁽²⁰⁾; mając na uwadze, że wiele osób z niepełnosprawnościami w całej UE pracuje w wydzielonych zakładach pracy chronionej, w których nie zawsze mają takie same prawa pracownicze i status jak osoby pracujące na otwartym rynku pracy;
- Q. mając na uwadze, że wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jest wyższy wśród osób starszych (od 75 roku życia), emerytów z niepełnosprawnościami i emerytów, którzy doświadczyli długotrwałego bezrobocia lub byli długo nieobecni na rynku pracy w celu zapewnienia opieki nad dziećmi lub innych form opieki⁽²¹⁾; mając na uwadze, że w 2020 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wśród emerytów w UE wyniósł 15,6 %; mając na uwadze, że różnice w płacach i emeryturach ze względu na płeć pozostają wysokie i wyniosły odpowiednio 13 % w 2020 r.⁽²²⁾ oraz 29 % w 2019 r.⁽²³⁾; mając na uwadze, że starsze kobiety często nie nabywają wystarczających uprawnień emerytalnych, aby zapewnić sobie życie wolne od ubóstwa i wykluczenia społecznego, a wiele z nich polega na dochodach i oszczędnościach partnera lub na pochodnych uprawnieniach emerytalnych (renty rodzinne); mając na uwadze, że fakt, iż kobiety żyją dłużej, oznacza, że większość z nich musi zmierzyć się z kosztami samotnego życia w podeszłym wieku; mając na uwadze, że niewystarczające emerytury i brak dostosowania istniejących emerytur do rosnących kosztów życia mają poważny wpływ na osoby starsze, zwłaszcza te, które są zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- R. mając na uwadze, że wysokiej jakości miejsca pracy są najlepszym sposobem na wydzwignięcie osób z ubóstwa, oraz mając na uwadze, że odpowiednie i dostosowane do indywidualnych potrzeb ścieżki podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania są niezbędne do reintegracji na rynek pracy, w szczególności w przypadku pracowników powyżej 50 roku życia;
- S. mając na uwadze, że art. 156 TFUE stanowi, iż zapewnienie systemów zabezpieczenia społecznego i zarządzanie nimi należy do kompetencji państw członkowskich, które Unia koordynuje, ale których nie harmonizuje;
- T. mając na uwadze, że kryzys energetyczny i inflacja mogą spowodować zwiększenie liczby osób dotkniętych brakiem bezpieczeństwa, ubóstwem i wykluczeniem społecznym; mając na uwadze, że walka z bezrobociem jest najlepszym sposobem walki z ubóstwem;
1. przypomina, że na szczycie w Porto Komisja, partnerzy społeczni i przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego zobowiązali się do zmniejszenia do 2030 r. liczby osób żyjących w ubóstwie lub doświadczających wykluczenia społecznego w UE o co najmniej 15 mln, w tym o co najmniej 5 mln dzieci; przypomina, że UE nie zdołała osiągnąć swojego celu polegającego na wydzwignięciu 20 mln osób z ubóstwa do 2020 r.; podkreśla, że wskaźnik zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym określa odsetek osób o ekwiwalentnym dochodzie do dyspozycji poniżej 60 %⁽²⁴⁾ mediany krajowej ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji po transferach socjalnych; jest zaniepokojony, że nielegalna, niesprowokowana i nieuzasadniona wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie spowodowała gwałtowny wzrost cen

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Disability_statistics_-_poverty_and_income_inequalities

⁽²¹⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tespn100/default/bar?lang=en>

⁽²²⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics

⁽²³⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210203-1>

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At-risk-of-poverty_rate#:~:text=The%20at%20Drisk%20of%20disposable%20income%20after%20social%20transfers

energii i inflację, które prawdopodobnie pogłębią kryzys związany z kosztami życia i spowodują, że coraz większa liczba osób popadnie w ubóstwo i będzie wykluczona społecznie, o ile nie zostaną podjęte szybkie działania; podkreśla, że ubóstwo to nie tylko brak środków ekonomicznych, lecz raczej zjawisko wielowymiarowe, które obejmuje zarówno brak dochodów, jak i brak dostępu do podstawowych towarów i usług, a tym samym podstawowych warunków zapewniających godne życie i udział w społeczeństwie; zwraca uwagę, że osoby żyjące w ubóstwie i doświadczające wykluczenia społecznego często wpadają w błędne koło wielu powiązanych i wzajemnie pogłębiających się deprivacji, które uniemożliwiają im korzystanie z przysługujących im praw oraz utrwalają ubóstwo i wykluczenie społeczne;

2. podkreśla, że cel dotyczący zmniejszenia ubóstwa w UE prawdopodobnie nie zostanie osiągnięty w najbliższych latach, jeżeli państwa członkowskie nie zmodernizują i nie umocnią swoich systemów ochrony socjalnej w sposób sprzyjający włączeniu społecznemu i nie będą wspierać osób zdolnych do pracy przez zapewnianie im ścieżek prowadzących do wysokiej jakości zatrudnienia; jest zaniepokojony presją, jaką obecny kryzys związany z kosztami utrzymania wywiera na osoby i gospodarstwa domowe znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, w szczególności w postaci rosnącej inflacji i rosnących cen energii, oraz wzywa państwa członkowskie, aby zwiększały ukierunkowane wsparcie dla osób najbardziej potrzebujących;

3. podkreśla, że konieczne są dalsze wysiłki w celu zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego; wzywa państwa członkowskie, aby stopniowo zwiększały wsparcie w postaci dochodu minimalnego dla osób, które nie dysponują wystarczającymi środkami, do poziomu co najmniej równoważnego krajowemu progowi zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym lub równowartości pieniężnej niezbędnych towarów i usług, zgodnie z definicjami krajowymi, lub do innych porównywalnych poziomów ustanowionych w prawie krajowym i praktyce krajowej, a także by w trybie pilnym zajęły się kwestiami dotyczącymi adekwatności, zakresu i wykorzystania wsparcia; przyznaje, że istnieją różnice w krajowych systemach ochrony, i podkreśla, że budżety referencyjne – obok innych wskaźników – mogą pomóc w określeniu, jakie środki finansowe są niezbędne do godnego życia w danym kraju;

4. przyznaje, że istniejące mechanizmy prawa miękkiego, takie jak zalecenia dla poszczególnych krajów i tablica wskaźników społecznych ustanowiona w ramach europejskiego semestru, przyczyniły się do zwalczania ubóstwa i wyłączenia społecznego, lecz zauważa, że okazały się niewystarczające; ponawia apel o przeprowadzenie przeglądu tablicy wskaźników społecznych w kontekście europejskiego semestru z myślą o uwzględnieniu wskaźników, które w pełni odzwierciedlałyby tendencje i przyczyny nierówności⁽²⁵⁾; wzywa państwa członkowskie, aby usprawniły wdrażanie skierowanych do nich zaleceń dla poszczególnych krajów, w szczególności zaleceń dotyczących walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, oraz wzywa Komisję, aby ściśle monitorowała wysiłki w tym zakresie;

5. z zadowoleniem przyjmuje wnioski z Konferencji w sprawie przyszłości Europy; podkreśla propozycję nr 14, w której wzywa się do ustanowienia wspólnych unijnych ram dla systemów dochodu minimalnego w celu zapewnienia, by nikt nie został pominięty; podkreśla, że wprowadzenie takich ram przyczyniłoby się do pełnego wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych i związanego z nim planu działania;

6. z uznaniem odnotowuje zalecenie Rady z 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywną integrację i wzywa państwa członkowskie, aby szybko przyjęły go i wdrożyły; wyraża zaniepokojenie faktem, że zgodnie z pierwotnym wnioskiem Komisji państwa członkowskie musiałyby składać sprawozdania z postępów jedynie co trzy lata, a Komisja przeprowadziłaby podsumowanie dopiero w 2032 r.; podkreśla, że harmonogram ten nie byłby zgodny z zobowiązaniami podjętymi na szczycie w Porto ani z planem działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych; wzywa państwa członkowskie, aby co dwa lata składały Komisji sprawozdania na temat postępów we wdrażaniu tego zalecenia; wzywa Komisję, aby monitorowała postępy we wdrażaniu tego zalecenia w kontekście europejskiego semestru oraz by do 2027 r. podsumowała działania podjęte w odpowiedzi na nie, o czym mowa w pkt 16 lit. e) zalecenia, z myślą o ocenie jego wpływu na ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego, zwiększenie poziomu zatrudnienia i poprawę uczestnictwa w szkoleniach, a także jego wkładu w osiągnięcie celów na 2030 r., w szczególności celu zmniejszenia o co najmniej 15 milionów liczby osób w UE żyjących w ubóstwie lub doświadczających wykluczenia społecznego;

7. wzywa Komisję, aby wspierała państwa członkowskie we wdrażaniu zalecenia Rady, w tym przez umożliwienie im wymiany najlepszych praktyk; podkreśla, że ważne jest finansowanie ochrony socjalnej i aktywnego włączenia społecznego z komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne” Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w celu wspierania rozwoju odpowiednich systemów ochrony socjalnej i polityki rynku pracy; podkreśla, że wsparcie dochodu minimalnego – jako narzędzie zapobiegania i przeciwdziałania ubóstwu – musi być częścią szerszej strategii walki z ubóstwem, obejmującej zachęty do propagowania integracji na rynku pracy osób, które mogą pracować;

⁽²⁵⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 20 października 2021 r. w sprawie polityki zatrudnienia i polityki społecznej w strefie euro w 2021 r. (Dz.U. C 184 z 5.5.2022, s. 33).

8. zauważa, że – w następstwie wniosku Komisji dotyczącego zalecenia Rady w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie – dyrektywa UE w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego mogłaby przyczynić się do osiągnięcia celu, jakim jest ograniczenie ubóstwa o co najmniej połowę we wszystkich państwach członkowskich do 2030 r. oraz zapewnienie integracji osób nieobecnych na rynku pracy, przy jednoczesnym poszanowaniu specyfiki krajowych systemów ochrony socjalnej, zasady pomocniczości i kompetencji państw członkowskich; podkreśla, że taka dyrektywa mogłaby przyczynić się do dalszego zwiększenia dostępności, adekwatności i skuteczności krajowych systemów dochodu minimalnego w celu propagowania pozytywnej konwergencji społecznej; przypomina, że krajowe systemy dochodu minimalnego powinny chronić osoby niedysponujące wystarczającymi zasobami przed ubóstwem i wykluczeniem społecznym;

9. wzywa państwa członkowskie, aby regularnie oceniały krajowe systemy dochodu minimalnego i w razie potrzeby aktualizowały je z myślą o zapewnieniu odpowiedniego poziomu wsparcia odzwierciedlającego krajowy próg wskaźnika zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym lub wartość pieniężną niezbędnych towarów i usług oraz zabezpieczającego siłę nabywczą beneficjentów, z uwzględnieniem kosztów utrzymania; przypomina, że systemy dochodu minimalnego należy ustanawiać i dostosowywać w drodze przejrzystych procesów opartych na solidnej metodologii i przy zaangażowaniu odpowiednich zainteresowanych stron; podkreśla, że dochód minimalny nie powinien być postrzegany jedynie jako wydatki na opiekę socjalną, lecz raczej jako inwestycja w ludzi i gospodarkę, gdyż prawdopodobnie beneficjenci wydadzą te środki bezpośrednio na codzienne potrzeby;

10. zauważa, że skład gospodarstwa domowego jest jednym z głównych aspektów branych pod uwagę przez wiele państw członkowskich przy ustalaniu poziomu dostarczanego wsparcia; podkreśla, że stosowanie oceny zamożności na poziomie gospodarstwa domowego zakłada, iż członkowie gospodarstwa domowego równo dzielą się zasobami, co może tworzyć cykl zależności; nalega, aby wsparcie dochodu minimalnego przyznawano po indywidualnej ocenie zamożności, co pozwoli zapewnić ochronę i niezależność finansową każdej osoby, która nie dysponuje wystarczającymi zasobami i spełnia kryteria kwalifikowalności; wzywa państwa członkowskie, aby wdrożyły rozwiązania ułatwiające otrzymywanie wsparcia dochodu przez poszczególnych członków gospodarstwa domowego; zwraca uwagę, że podejście oparte na gospodarstwie domowym ma często szczególnie negatywny wpływ na niezależność finansową kobiet, co może prowadzić do ekonomicznej przemocy ze względu na płeć oraz, między innymi, ograniczać szanse kobiet na ucieczkę przed przemocą i nadużyciami ze względu na płeć; jest zaniepokojony faktem, że progi wiekowe, zgodne z którymi wnioskodawcy muszą mieć co najmniej 18 lat, mogą ograniczać dostęp młodych dorosłych do wsparcia i uniemożliwić im samodzielność;

11. uważa, że dostęp do minimalnego dochodu musi być realny, równy i powszechny w przypadku osób, które nie dysponują wystarczającymi zasobami i spełniają kryteria kwalifikowalności określone przez państwa członkowskie, co umożliwi im godne życie; przypomina, że dochód minimalny powinien być częścią szerszych systemów wsparcia dochodu, uzupełnionych świadczeniami rzeczowymi (lub połączonych z nimi), takimi jak dostęp do podstawowych i wspomagających towarów i usług związanych w szczególności z żywnością, opieką nad dziećmi, kształceniem i szkoleniem, zdrowiem, mieszkalnictwem, opieką długoterminową, transportem, energią, komunikacją cyfrową oraz uczestnictwem w działalności sportowej lub społeczno-kulturalnej, z myślą o zapewnieniu włączenia społecznego beneficjentów; podkreśla, że wsparcie dochodu musi uwzględniać szczególne potrzeby jednostek i nierówności krzyżowe, takie jak potrzeby i nierówności dotyczące osób samotnie wychowujących dzieci, osób z niepełnosprawnością i dzieci pozostających na utrzymaniu; podkreśla, że pomoc na pokrycie wydatków związanych z niepełnosprawnością i aktywne wsparcie zatrudnienia stanowią uzupełnienie dochodu minimalnego i nie powinny się wzajemnie zastępować;

12. jest zaniepokojony faktem, że kryteria kwalifikowalności, na podstawie których wymaga się stałego adresu, rachunku bankowego lub nieproporcjonalnie długich okresów legalnego pobytu, mogą ograniczać dostęp do systemów dochodu minimalnego i grozić doprowadzeniem do ubóstwa grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym cudzoziemców, Romów i osoby doświadczające bezdomności; wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, aby ich systemy dochodu minimalnego zapewniały pełne i rzeczywiste środki osobom, które nie dysponują wystarczającymi zasobami i spełniają kryteria kwalifikowalności, a także do usunięcia przeszkód, w szczególności dla grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji;

13. jest zaniepokojony kwestią niskiego poziomu wykorzystania wsparcia dochodu minimalnego w państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie, aby szerzej informowały o systemach dochodu minimalnego, kryteriach kwalifikowalności oraz związanych z nimi prawach i obowiązkach, a także by zwalczały stygmatyzację; wzywa państwa członkowskie, aby opracowały uproszczone i zrozumiałe procedury składania wniosków dotyczące uzyskania dostępu do systemów dochodu minimalnego, by usunęły zbędne bariery administracyjne oraz zapewniły rozwiązania online i offline, takie jak pojedyncze punkty kontaktowe, zindywidualizowane porady udzielane przez wyznaczone osoby rozpatrujące sprawy, fizyczne i cyfrowe spotkania z dostawcami usług publicznych, punkty kompleksowej obsługi oraz wsparcie techniczne dla wnioskodawców i beneficjentów; podkreśla, że w przypadku dostawców usług socjalnych i administracji publicznych, we współpracy z właściwymi zainteresowanymi stronami, skutecznym sposobem na rozwiązanie problemu niskiego poziomu pobierania świadczeń jest proaktywne wskazywanie potencjalnych beneficjentów, powiadamianie ich, że kwalifikują się do świadczeń, oraz aktywne wspieranie ich przy składaniu wniosku i w trakcie całej procedury, aby zapewnić sprawne przyznawanie świadczeń;

14. podkreśla, że należy uwzględnić przepaść cyfrową przy dostarczaniu informacji na temat kwalifikowalności oraz opracowywaniu procedur składania wniosków i zarządzania nimi, a także w trakcie przyznawania świadczeń i okresu ich wypłacania; podkreśla wartość dodaną pomocy za pośrednictwem narzędzi internetowych, ale zaznacza, że same narzędzia

cyfrowe nie pokonają barier strukturalnych, takich jak brak dostępu do sprzętu lub połączenia internetowego czy brak umiejętności cyfrowych; jest zaniepokojony ewentualnymi problemami wynikającymi z przepaści cyfrowej, zwłaszcza w przypadku osób starszych, osób bezdomnych, osób mieszkających na obszarach oddalonych i Romów; przypomina, że dostępność fizycznych spotkań z dostawcami usług publicznych pozostaje kluczowa dla zapewnienia właściwego świadczenia usług dla wszystkich osób, które nie dysponują wystarczającymi dochodami;

15. zauważa, że opieka nieformalna może prowadzić do utraty dochodów, pogłębienia luki płacowej i luki emerytalnej między kobietami a mężczyznami, ubóstwa w starszym wieku i feminizacji ubóstwa; nalega na fakt, że należy nadać wartość nieodpłatnej pracy opiekuńczej, uznawać umiejętności opiekunów oraz zachęcać do równego podziału obowiązków opiekuńczych, jak podkreślono w Europejskiej strategii w dziedzinie opieki; zdecydowanie zachęca państwa członkowskie, aby usprawniły systemy ochrony socjalnej i usługi publiczne, zwłaszcza w zakresie opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej, dzięki czemu osoby wykonujące nieodpłatną pracę w gospodarstwie domowym (z których większość stanowią kobiety) nie będą doświadczały ubóstwa i wykluczenia społecznego, a przez to nie będą zmuszone do korzystania z ochrony socjalnej, w tym dochodu minimalnego;

16. uważa jednak, że systemy dochodu minimalnego nie powinny zastępować odpowiednich publicznych systemów opieki ani nie powinny być czynnikiem zniechęcającym kobiety do powrotu na rynek pracy i otrzymywania sprawiedliwego wynagrodzenia za pracę; wskazuje, że jeśli systemy dochodu minimalnego nie zostaną właściwie zaprojektowane, mogą wzmocnić stereotypy dotyczące płci i utrudnić kobietom udział w rynku pracy;

17. podkreśla, że same systemy dochodu minimalnego nie są w stanie wydzwignąć ludzi z ubóstwa; uważa, że zasadniczą sprawą jest, by wsparcie dochodu i dochód minimalny nie przyczyniały się do uzależnienia społecznego, oraz że należy raczej łączyć je z zachętami oraz ze wspierającymi, dającymi możliwości i aktywnymi instrumentami rynku pracy z myślą o (re)integracji osób, które mogą pracować, co pozwoli przerwać błędne koło ubóstwa i uzależnienia od wsparcia publicznego osób i ich rodzin; wzywa państwa członkowskie, aby włączyły systemy dochodu minimalnego do proaktywnej strategii integracji, której centralnym elementem jest uczestnictwo osób w życiu społecznym i rynku pracy oraz ich dobrostan; podkreśla, że potrzebne są zarówno ogólne strategie polityczne, jak i ukierunkowane środki zapewniające osobom zdolnym do pracy stabilne, wysokiej jakości i bezpieczne miejsca pracy, które gwarantują wszystkim rzeczywisty, równy i powszechny dostęp do usług społecznych i publicznych, zwłaszcza w dziedzinie edukacji, opieki zdrowotnej i mieszkalności, oraz obejmują możliwości uczenia się i zatrudnienia oferowane przez podmioty gospodarki społecznej, takie jak przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją zawodową;

18. wzywa państwa członkowskie, aby podjęły środki zapobiegające sytuacji, w której beneficjenci zmuszeni są podejmować pracę niskiej jakości; jest zdania, że należy pilnie przeciwdziałać ubóstwu pracujących za pomocą godziwych wynagrodzeń, co zapewni opłacalność pracy i zapobiegnie potrzebie polegania na systemach dochodu minimalnego; uznaje jednak, że otrzymywanie wynagrodzenia nie powinno automatycznie wykluczać pracowników z systemów dochodu minimalnego, jeżeli pensja nie zapewnia godnego życia, oraz że przy ustalaniu dostępu do dochodu minimalnego należy rozpatrywać konkretne sytuacje;

19. podkreśla, że zrównoważone, wysokiej jakości zatrudnienie ma kluczowe znaczenie dla zmniejszenia ubóstwa; podkreśla w związku z tym znaczenie stymulowania stabilnego wzrostu, inwestycji i tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości; wzywa państwa członkowskie, aby wdrażały środki z dziedziny polityki w celu (re)integracji na rynku pracy osób, które mogą pracować, w tym przez dopilnowanie, aby środki te dostarczały wystarczających zachęt, takich jak wysokiej jakości kształcenie, szkolenia oraz możliwości przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji, poprzez propagowanie formalnego zatrudnienia i zwalczanie pracy niezgłoszonej, a także angażowanie pracodawców w celu większego utrzymania miejsc pracy i awansu zawodowego; apeluje do państw członkowskich, aby uzupełniły te środki usługami wspierającymi, takimi jak doradztwo, zindywidualizowany coaching i pomoc w poszukiwaniu pracy, w tym specjalnymi programami skierowanymi do osób niekształcących się, niepracujących lub nieszkolących się, osób długotrwale bezrobotnych i pracowników o niskich kwalifikacjach, a także programami rozwoju umiejętności zorientowanych na przyszłość w perspektywie zielonej i cyfrowej transformacji; wzywa państwa członkowskie, aby rozważyły połączenie wsparcia dochodu minimalnego z zarobkami z pracy jako elementu stopniowego wychodzenia z ubóstwa w celu wsparcia beneficjentów, gdy powracają na rynek pracy, dzięki czemu nie popadną w ubóstwo pracujących; wyraża zaniepokojenie praktyką niektórych przedsiębiorstw, które zatrudniają beneficjentów dochodu minimalnego, dopóki zapewnione jest wsparcie publiczne;

20. podkreśla, że należy wspierać społeczeństwa inkluzywne poprzez zwalczanie wykluczenia społecznego i dyskryminacji przy jednoczesnym propagowaniu sprawiedliwości społecznej, wysokiej jakości zatrudnienia oraz poprawy warunków życia i pracy, dzięki dialogowi społecznemu oraz zapewnieniu przystępnych cenowo i powszechnie dostępnych usług społecznych, takich jak opieka zdrowotna i edukacja oraz silne systemy ochrony socjalnej; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zwiększyły wysiłki na rzecz osiągnięcia pozytywnej konwergencji społecznej

i ekonomicznej, zapobiegania rosnącym nierównościom w państwach członkowskich i pomiędzy nimi oraz zwiększania solidarności; podkreśla, że do osiągnięcia tych celów może przyczynić się odpowiednie wsparcie dochodu minimalnego, odpowiednie zasiłki dla bezrobotnych, odpowiednie płace minimalne i emerytury; w związku z tym wzywa Komisję, aby jako kolejny środek UE – zgodnie z zaleceniem Rady – rozważyła opracowanie dyrektywy w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego, co przyczyni się do zapewnienia reintegracji osób nieobecnych na rynku pracy, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady pomocniczości, specyfiki krajowych systemów ochrony socjalnej i kompetencji państw członkowskich;

21. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zaangażowały partnerów społecznych i odpowiednie zainteresowane strony, w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego, osoby doświadczające ubóstwa i wykluczenia społecznego lub ich przedstawiciele, w opracowywanie i wdrażanie zalecenia Rady z 30 stycznia 2023 r. oraz krajowych systemów dochodu minimalnego z myślą o usprawnieniu, a w razie potrzeby o rozszerzeniu, poszerzeniu zasięgu, absorpcji, dostępności i adekwatności systemów zabezpieczenia społecznego; w tym kontekście wzywa do organizowania odpowiednich szkoleń i zwiększenia liczby pracowników socjalnych i innych podmiotów świadczących usługi społeczne w państwach członkowskich, aby umożliwić im pracę w optymalnych warunkach oraz zapewnić wsparcie i zindywidualizowaną pomoc osobom, które nie dysponują wystarczającymi środkami;

22. podkreśla, że należy opracować silny i skuteczny system monitorowania i oceny systemów dochodu minimalnego w państwach członkowskich, który opierałby się na precyzyjnych celach i danych ilościowych oraz informacjach jakościowych i w który zaangażowane byłby zainteresowane strony, takie jak beneficjenci, osoby zagrożone ubóstwem lub doświadczające ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego, co zapewniłoby rzeczywisty wpływ w terenie; podkreśla znaczenie kompleksowych krajowych systemów monitorowania i sprawozdawczości dotyczących systemów dochodu minimalnego, w których uwzględnia się inne mechanizmy ochrony socjalnej i środki polityki społecznej w poszczególnych państwach członkowskich; podkreśla ponadto, że należy zapewnić dostateczny poziom koordynacji i wymiany informacji między właściwymi organami w państwach członkowskich, w szczególności organami odpowiedzialnymi za ochronę socjalną i publiczne służby zatrudnienia;

23. podkreśla, że beneficjentom wsparcia dochodu minimalnego, którzy nie mogą pracować, nie mogą znaleźć pracy lub nie są częścią siły roboczej, należy dać możliwość włączenia się do społeczeństwa i wniesienia do niego wkładu za pomocą środków nieekonomicznych, takich jak kształcenie, szkolenia i wolontariat, aktywność obywatelska oraz dobrowolne zaangażowanie społeczne;

24. w celu zapewnienia zrównoważonego, godnego i wysokiej jakości zatrudnienia wzywa państwa członkowskie, aby szybko wdrożyły dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041 z 19 października 2022 r. w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej⁽²⁶⁾, także poprzez zwiększenie roli układów zbiorowych i dialogu społecznego, w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi, oraz podjęcie odpowiednich środków dla zagwarantowania sprawiedliwego i uczciwego wynagrodzenia dla wszystkich, ze szczególnym naciskiem na kobiety, co pozwoli zlikwidować różnice w wynagrodzeniu kobiet i mężczyzn i zapewnić trwałą, godną pracę wysokiej jakości;

25. wzywa Komisję do wykorzystania odpowiednich programów UE, aby wspierać i monitorować wdrażanie przez państwa członkowskie aktywnej polityki rynku pracy, w tym w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, w celu zapewnienia i ułatwienia (ponownego) wejścia na rynek pracy;

26. podkreśla znaczenie skutecznych systemów orzekania na wszystkich szczeblach oraz wzywa państwa członkowskie, aby zapewniały i ułatwiały dostęp do wymiaru sprawiedliwości osobom ubiegającym się o dochód minimalny i beneficjentom tego dochodu, dzięki czemu zagwarantowane zostanie łatwo dostępne dla wszystkich prawo do odwołania się;

27. wzywa Komisję, aby podjęła działania mające na celu wymianę dobrych praktyk między państwami członkowskimi i wśród nich, zwłaszcza w odniesieniu do Romów, osób żyjących w ubóstwie, kobiet i innych grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji;

28. wzywa Komisję, aby zapewniła państwom członkowskim więcej elastycznych środków, które pomogą zmniejszyć stopę bezrobocia wśród młodych ludzi mieszkających w UE, grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, takich jak Romowie, osoby z niepełnosprawnościami i inne wykluczone społeczności;

29. podkreśla, że należy stwarzać możliwości, zwłaszcza na obszarach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, dzięki inkubatorom przedsiębiorczości, programom przygotowania zawodowego, warsztatom i innym lokalnym programom tworzenia miejsc pracy, aby zachęcać do integracji uczestników i grup docelowych na rynku pracy;

30. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

⁽²⁶⁾ Dz.U. L 275 z 25.10.2022, s. 33